



ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy Mgr. Davida Hipšra a soudců Mgr. Lenky Krupíčkové a JUDr. Tomáše Foltase v právní věci žalobce: **X**, zastoupen JUDr. Ing. Jakubem Backou, advokátem se sídlem Šlejnická 1547/13, Praha 6, proti žalované: **Policie České republiky, Krajské ředitelství policie Ústeckého kraje**, se sídlem Masarykova 27, Ústí nad Labem, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Ústí nad Labem ze dne 6. 5. 2019, č. j. 42 A 12/2019 - 34,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost **se zamítá**.
- II. Žádný z účastníků **nemá** právo na náhradu nákladů řízení.
- III. Odměna ustanoveného advokáta JUDr. Ing. Jakuba Backy **se určuje** částkou 4 114 Kč. Tato částka mu bude vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu do 30 dnů od právní moci tohoto rozsudku.

Odůvodnění:

I.

[1] Rozhodnutím žalované ze dne 21. 3. 2019, č. j. KRPU-55282-23/ČJ-2019-040022, byl žalobce zajištěn podle § 124 odst. 1 písm. b) zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů (dále též „zákon o pobytu cizinců“), za účelem správního vyhoštění, a doba zajištění byla stanovena na 90 dnů ode dne omezení osobní svobody.

II.

[2] Žalobce podal proti rozhodnutí žalované žalobu, kterou Krajský soud v Ústí nad Labem (dále též „krajský soud“) v záhlaví uvedeným rozsudkem zamítl. Při posouzení

věci vycházel z rozsudků Nejvyššího správního soudu ze dne 30. 9. 2014, č. j. 9 Azs 192/2014 - 29, ze dne 18. 7. 2013, č. j. 9 As 52/2013 - 34, a ze dne 15. 2. 2017, č. j. 10 Azs 283/2016 - 31. Z nich vyplývá, že má-li být využito mírnějších prostředků než zajištění, musí být dán předpoklad, že cizinec bude se státními orgány spolupracovat. Není přitom sporné, že žalobce nedisponoval žádným cestovním dokladem, či pobytovým oprávněním nejen pro Českou republiku (dále též „ČR“), ale ani pro schengenský prostor. Ačkoliv věděl, že pro cestu do Evropské unie potřebuje cestovní doklad a vízum, realizoval ji bez těchto dokladů. Již ve Vietnamu se obrátil na ilegální převaděče s žádostí o zorganizování cesty do Německa, s ilegálností své cesty do zemí Evropské unie tak byl jednoznačně srozuměn. O tom svědčí i cestování ve skrytu a vyhnutí se kontrole na vnější schengenské hranici. Lze proto souhlasit se žalovanou, že žalobce projevil svým postupem vůli nerespektovat právní úpravu týkající se pobytu cizinců na území Evropské unie a vyhýbat se povinností, které s sebou legální pobyt nese. Motivací žalobce bylo získat v Německu práci, za což byl ochoten zaplatit nemalou finanční částku, a tato silná ekonomická motivace u něj trvá i nadále. V důsledku uvedeného je pak velice pravděpodobné, že by žalobce nerespektoval ani zvláštní opatření uložená za účelem vycestování a mařil výkon rozhodnutí o správním vyhoštění. Nic nenásvědčuje tomu, že by si žalobce mohl jakkoliv adekvátní finanční prostředky na území České republiky opatřit. Žalovaná tedy správně vyhodnotila, že žalobce není schopen zajistit si na území České republiky přiměřené ubytování a není schopen ani uhradit příslušnou kauci. Lze se důvodně domnívat, že by žalobce po propuštění ze zajištění opět (nelegálně) směřoval na území Německa. Podmínky pro uložení zvláštního opatření tak nebyly v jeho případě dány a žalovaná dle krajského soudu postupovala ve věci zcela správně.

III.

[3] Proti tomuto rozsudku podal žalobce (dále též „stěžovatel“) kasační stížnost z důvodu uvedeného v § 103 odst. 1 písm. b) zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále též „s. ř. s.“). Hodnocení možnosti uložení zvláštních opatření ze strany žalované i krajského soudu považuje za nepřijatelné, neboť vychází pouze z toho, že stěžovatel použil území ČR pro nelegální vstup na území Německa a do schengenského prostoru vstoupil bez potřebného povolení. Opomíjí tedy, že stěžovatel se nedopustil jiného protiprávního jednání než nelegálního pobytu na území ČR v řádu hodin a nikdy v minulosti se neprotivil správnímu rozhodnutí. Ustanovení upravující zvláštní opatření mají být vykládána v souladu se smyslem, cíli a požadavky návratové směrnice, což potvrzují rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 7. 12. 2011, č. j. 1 As 132/2011 - 51, a ze dne 28. 3. 2012, č. j. 3 As 30/2011 - 57. Ze skutečnosti, že se stěžovatel snažil dostat ilegálně ze své vlasti do Německa nelze vyvozovat, že je nezbytné přistoupit k nejintenzivnějšímu zásahu do jeho práv. Dle rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 9. 2. 2017, č. j. 5 Azs 294/2016 - 18, prostý nelegální pobyt bez dalšího nepředstavuje relevantní přitěžující okolnost odůvodňující nepoužití zvláštních opatření. V důsledku zahájení správního řízení je nadto již stěžovateli zřejmé, že jakýkoliv nelegální pobyt v schengenském prostoru je iluzorní a neperspektivní. Poskytnutím veškerých potřebných údajů ke své identifikaci prokázal rovněž snahu spolupracovat se správními orgány a postupovat v souladu s legálními instituty. To dokládá i jeho následná žádost o udělení mezinárodní ochrany. Na základě výše uvedeného proto stěžovatel navrhl, aby

pokračování

Nejvyšší správní soud zrušil napadený rozsudek krajského soudu i rozhodnutí žalované a věc vrátil žalované k dalšímu řízení.

IV.

[4] Žalovaná ve svém vyjádření ke kasační stížnosti poukázala na skutkové okolnosti věci a zopakovala důvody, pro které nepřistoupila k uložení zvláštních opatření. Tvrzení o absenci protiprávního jednání stěžovatele považuje přinejmenším za nepřesné a zlehčující. Pomíjí totiž, že stěžovatel cestoval již z Vietnamu vědomě a úmyslně nelegálně za pomoci převaděčů s cílem najít si práci v Německu. Nebyl mu tedy vytýkán pouze neoprávněný pobyt na území ČR v řádu hodin, ale neoprávněný vstup a pobyt v několika členských státech EU. Právě souhrn těchto přítěžujících okolností odlišuje případ stěžovatele od věci sp. zn. 5 Azs 294/2016. Spolupráce stěžovatele s policií nevylučuje zajištění s ohledem na přetrvávající nebezpečí maření správního vyhoštění. Účelem legalizace pobytu prostřednictvím žádosti o mezinárodní ochranu je snaha o vyhnutí se výkonu správního vyhoštění. I zajištěný cizinec má totiž pobytový status na území ČR. Žalovaná proto navrhuje, aby Nejvyšší správní soud kasační stížnost zamítl.

V.

[5] Nejvyšší správní soud posoudil kasační stížnost v mezích jejího rozsahu a uplatněného důvodu a zkoumal přitom, zda napadené rozhodnutí netrpí vadami, k nimž by musel přihlédnout z úřední povinnosti (§ 109 odst. 3 a 4 s. ř. s.).

[6] Kasační stížnost není důvodná.

[7] Podstatou kasační stížnosti je přesvědčení stěžovatele, že žalovaná nedostatečně posoudila možnost uložení zvláštních opatření a krajský soud nesprávně vypořádal související žalobní námitky.

[8] Dle § 124 odst. 1 písm. b) zákona o pobytu cizinců je policie *oprávněna zajistit cizince staršího 15 let, jemuž bylo doručeno oznámení o zahájení řízení o správním vyhoštění anebo o jehož správním vyhoštění již bylo pravomocně rozhodnuto nebo mu byl uložen jiným členským státem Evropské unie zákaz vstupu platný pro území členských států Evropské unie a nepostačuje uložení zvláštního opatření za účelem vycestování, pokud je nebezpečí, že by cizinec mohl mařit nebo ztěžovat výkon rozhodnutí o správním vyhoštění, zejména tím, že v řízení uvedl nepravdivé údaje o totožnosti, místě pobytu, odmítl tyto údaje uvést anebo vyjádřil úmysl území neopustit nebo pokud je takový úmysl zjevný z jeho jednání* (důraz přidán).

[9] Zákon o pobytu cizinců upravuje v § 123b odst. 1 tři formy zvláštních opatření za účelem vycestování cizince z území:

a) *povinnost cizince oznámit policii adresu místa pobytu, zdržovat se tam, každou jeho změnu oznámit následující pracovní den policii a ve stanovené době se na adrese místa pobytu zdržovat za účelem provedení pobytové kontroly,*

b) *složení peněžních prostředků ve volně směnitelné měně ve výši předpokládaných nákladů spojených se správním vyhoštěním (dále jen „finanční záruka“) cizincem, kterému je zvláštní opatření za účelem vycestování uloženo; peněžní prostředky za cizince může složit státní občan*

České republiky nebo cizinec s povoleným dlouhodobým anebo trvalým pobytem na území (dále jen „složitel“), nebo

c) povinnost cizince osobně se hlásit policii v době policií stanovené.

[10] Problematikou uložení zvláštních opatření namísto zajištění se Nejvyšší správní soud již opakovaně zabýval. V rozsudku ze dne 15. 7. 2011, č. j. 7 As 76/2011 - 50, k tomu uvedl: *„Zajištění cizince musí být vyhrazeno pro případy, kdy skutečně nelze zajistit výkon správního vyhoštění jinými prostředky, například uložení zvláštního opatření podle ust. § 123b zákona o pobytu cizinců. Není však pravdou, že by policie musela vždy nejdříve přistoupit k uložení zvláštního opatření a teprve v případě neúspěchu by mohla cizince zajistit. Takový výklad by vedl v důsledku často ke zmaření výkonu správního vyhoštění. I když by totiž bylo zřejmé, že se cizinec bude snažit vyhnout vycestování z České republiky, policie by mu nejdříve uložila zvláštní opatření, a poté, co by zjistila, že zvláštní opatření nevedlo ke kýženému cíli, neboť cizinec se začal skrývat nebo odcestoval do jiného státu, mohl by již být výkon správního vyhoštění zmařen a k zajištění cizince by vůbec nemohlo být přistoupeno.“* Uložení mírnějšího opatření je tedy vázáno na předpoklad, že cizinec bude schopen plnit povinnosti z toho plynoucí, a zároveň neexistuje důvodná obava, že by byl uložení zvláštního opatření ohrožen výkon rozhodnutí o správním vyhoštění. Nesplnění jednoho nebo druhého předpokladu je zcela samostatným důvodem pro závěr, že nepostačuje uložení zvláštního opatření za účelem vycestování ve smyslu § 123b zákona o pobytu cizinců (srov. např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 5. 3. 2014, č. j. 3 As 104/2013 - 30). Zákon tak zohledňuje zájem na tom, aby přijatá zvláštní opatření byla skutečně účinná.

[11] Posouzení, zda správní orgán přistoupí k uložení zvláštního opatření, nezahrnuje pouze subjektivní postoj cizince, zda by byl schopen a ochoten se danému opatření podrobit, ale předpokládá objektivní hodnocení celkové situace správním orgánem, na kterém leží odpovědnost rozhodnout, zda uložené zvláštní opatření splní svůj účel. Správní orgán musí zvážit zejména osobní, majetkové a rodinné poměry cizince, charakter porušení povinností souvisejících s vyhošťovacím řízením, jeho dosavadní chování a respektování veřejnoprávních povinností, včetně charakteru porušení těchto povinností (viz usnesení rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 28. 2. 2017, č. j. 5 Azs 20/2016 - 38). Uvedenou úvahu musí správní orgán nejen učinit, ale také ji promítnout do odůvodnění svého rozhodnutí (srov. rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 21. 3. 2012, č. j. 1 As 11/2012 - 74; ze dne 18. 10. 2012, č. j. 7 As 107/2012 - 40; nebo ze dne 7. 12. 2011, č. j. 1 As 132/2011 - 51).

[12] Výše uvedeným povinností žalovaná dostála a krajský soud tak nepochybil, pokud její závěry aproboval. Jak je uvedeno v rekapitulaci výše, krajský soud s odkazem na relevantní judikaturu Nejvyššího správního soudu dovodil, že v případě stěžovatele existuje důvodná obava, že by nespolutracoval se státními orgány a že by uložení zvláštních opatření v jeho případě nebylo účinné. Tento závěr přitom krajský soud (ve shodě s žalovanou) nezaujal jen na základě prostého nelegálního pobytu stěžovatele na území České republiky. Zohlednil i to, že stěžovatel podnikl celou cestu z Vietnamu do Německa vědomě ilegálně za pomoci převaděčů, že cestoval ve skrytu a vyhnul se kontrole na vnější schengenské hranici, že jasně projevil vůli cestovat za prací do Německa, aby mohl uhradit nemalou finanční částku za cestu, že při svém zadržení v Německu nedisponoval žádným cestovním dokladem, čímž ztěžoval průběh správního řízení, a že nemá dostatek

pokračování

finančních prostředků na složení záruky odpovídající výši nákladů spojených s jeho správním vyhoštěním.

[13] Z výše uvedeného je tedy patrné, že odkaz na rozsudek Nejvyššího správního soudu č. j. 5 Azs 294/2016 - 18, není přílehlavý. Je třeba připomenout, že důvodem pro zrušení rozhodnutí žalované v uvedeném případě bylo nedostatečné odůvodnění jejího rozhodnutí. Oproti tomu v posuzovaném případě se žalovaná důvody svědčícími pro zajištění stěžovatele a nemožnosti využití zvláštních opatření zabývala dostatečným způsobem (viz str. 5 rozhodnutí žalované). Z jejího rozhodnutí pak nevyplývá, že by nemožnost využití zvláštních opatření odůvodnila toliko nelegálním pobytem stěžovatele, jako tomu bylo v odkazovaném judikátu. Žalovaná vzala v potaz i další přitěžující okolnosti. Kromě výše uvedeného poukázala rovněž na to, že stěžovatel nemá v České republice žádné bydliště ani známé nebo příbuzné, u nichž by se mohl zdržovat, a splnit tak povinnost oznámit adresu místa pobytu na policii, ani nemá dostatek prostředků na složení finanční záruky. Obdobné okolnosti jako důvod znemožňující uložení zvláštních opatření Nejvyšší správní soud již v minulosti akceptoval např. v rozsudku ze dne 8. 4. 2016, č. j. 8 Azs 171/2015 - 52.

[14] Rovněž tvrzení stěžovatele o absenci protiprávního jednání na území České republiky a zbylých zemí schengenského prostoru je poněkud zavádějící. V době vydání napadeného rozhodnutí žalované sice nebylo pravomocně rozhodnuto o jeho správním vyhoštění, ovšem stěžovatel nerozporoval, že by se nedopustil jednání, za které mu bylo uloženo správní vyhoštění. Sám naopak v kasační stížnosti zmiňuje kromě několikahodinového nelegálního pobytu na území ČR rovněž svůj nelegální vstup na území Německa a do schengenského prostoru. Totéž pak platí o námitce, že stěžovatel „prozřel“ a je si vědom toho, že není možné, aby na území České republiky pobýval nelegálně, a proto zde požádal o udělení mezinárodní ochrany. Tuto žádost však podal poté, co žalovaná rozhodla o jeho správním vyhoštění. Nejvyšší správní soud v této souvislosti připomíná, že krajský soud při přezkumu rozhodnutí vychází ze skutkového a právního stavu, který tu byl v době rozhodování správního orgánu (§ 75 odst. 1 s. ř. s.).

[15] Výše popsané okolnosti, které žalovaná ve svém rozhodnutí náležitě posuzovala, nesvědčí o tom, že by stěžovateli mělo být uloženo zvláštní opatření podle § 123b a § 123c zákona o pobytu cizinců, namísto zajištění podle § 124 odst. 1 písm. b) téhož zákona.

[16] S poukazem na shora uvedené důvody Nejvyšší správní soud zamítl kasační stížnost jako nedůvodnou (§ 110 odst. 1 s. ř. s.).

[17] Soud rozhodl o náhradě nákladů řízení o kasační stížnosti podle § 60 odst. 1 věty první s. ř. s. za použití § 120 s. ř. s. Stěžovatel nebyl v řízení o kasační stížnosti úspěšný, proto nemá právo na náhradu nákladů řízení. Žalované, jíž by jinak právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti příslušelo, soud náhradu nákladů řízení nepřiznal, protože jí v řízení o kasační stížnosti nevznikly žádné náklady nad rámec běžné úřední činnosti.

[18] Zástupcem stěžovatele byl usnesením krajského soudu ze dne 28. 3. 2019 ustanoven JUDr. Ing. Jakub Backa, advokát, jehož odměnu a hotové výdaje podle § 35 odst. 10 s. ř. s.

ve spojení s § 120 s. ř. s. hradí stát. Nejvyšší správní soud přiznal odměnu za jeden úkon právní služby, kterým je sepsání kasační stížnosti [§ 11 odst. 1 písm. d) vyhlášky č. 177/1996 Sb., o odměnách advokátů a náhradách advokátů za poskytování právních služeb (advokátní tarif)]. Za provedený úkon právní služby náleží mimosmluvní odměna ve výši 3 100 Kč [§ 9 odst. 4 písm. d) ve spojení s § 7 bodem 5 advokátního tarifu], která se zvyšuje o paušální náhradu hotových výdajů ve výši 300 Kč (§ 13 odst. 4 advokátního tarifu). Zástupce stěžovatele doložil, že je plátcem DPH, proto se jeho odměna zvyšuje o příslušnou náhradu na dani z přidané hodnoty ve výši 714 Kč; za úkon právní služby mu tedy náleží celkem 4 114 Kč. Tuto částku Nejvyšší správní soud vyplátí do 30 dnů ode dne právní moci tohoto rozhodnutí.

[19] Ustanovenému zástupci stěžovatele Nejvyšší správní soud nepřiznal odměnu za úkon právní služby - další porada s klientem přesahující jednu hodinu [§ 11 odst. 1 písm. c) advokátního tarifu]. Zástupce stěžovatele sice doložil konání porady s klientem dne 23. 4. 2019 v délce 70 minut, ale podle názoru Nejvyššího správního soudu nebyl tento úkon v takovém časovém rozsahu účelný a nezbytný. Ustanovený zástupce zastupoval stěžovatele již v řízení o podané žalobě před krajským soudem. Z obsahu kasační stížnosti a jejího doplnění pak vyplývá, že zástupce stěžovatele zde uplatnil argumentaci, která je téměř totožná s argumentací, kterou uvedl už v doplnění žaloby. Rovněž lze poukázat i na to, že skutkový stav projednávané věci je zcela jednoduchý. Obdobně Nejvyšší správní soud postupoval již například v rozsudcích ze dne 27. 2. 2019, č. j. 7 Azs 334/2018 - 34, ze dne 29. 3. 2019, č. j. 9 Azs 446/2018 - 21, ze dne 16. 5. 2019, č. j. 9 Azs 76/2019 - 39, nebo ze dne 22. 8. 2019, č. j. 3 Azs 241/2019 - 48.

P o u č e n í: Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 22. ledna 2020

Mgr. David Hipšr
předseda senátu